BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 61-lea
4 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 244 Marți 5 Septembrie 1944
4 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR
3 luni 4[illegible] lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L. 460 lei-12 L. 900. RADIO U. 6 L. 600 lei 12 L. 1000. Z. ȘTIINȚELOR 6 L. 600-12 L. 1000 lei, VESELIA 6 L. 450 12 L. 800 lei ȚR. SUFLET 6 L. 320-12 L. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

RĂSPUNDERI ȘI SANCȚIUNI

de I. LUGOSIANU

Două comunicări cu caracter oficial au adus la cunoștința publicului întâi că guvernul a pus în studiu chestiunea sancțiunilor împotriva tuturor acelora, cari au comis crime și delicte sub regimurile dictatoriale, cari au nesocotit drepturile fundamentale ale națiunii sau care au adus prejudicii patrimoniului statului și al doilea că vor fi considerați complici și pedepsiți cu acest titlu toți aceia, cari, pe orice cale, vor interveni spre a schimba mersul Justiției în stabilirea răspunderilor cu privire la activitatea trecută a foștilor demnitari.

Amândouă aceste măsuri vor avea aprobarea totală a întregei opinii publice românești.

Se cuvine să precizăm fără nici o rezervă această importantă problemă a răspunderii și sancțiunilor.

De șase ani — cu începere de la suspendarea libertăților constituționale în Februarie 1938—întreaga viață publică românească a fost falsificată. Tehnica totalitară, cu toate mijloacele ei perfecționate de tiranie polițienească și de teroare politică, a dus la înăbușirea oricărei gândiri politice, la amuțirea oricărei critici, la cenzurarea oricărei atitudini, la violarea oricărei legi, la suprimarea oricărei dreptăți. Șeful politic al regimului avea singur monopolul cugetării și inițiativei politice, era isvorul oricărei legi, promotorul voinței sale exclusiv personale în materie de drept și în materie de justiție.

Din această brutală și completă blocare a întregului mecanism de Stat și din înlocuirea puterilor legitime ale națiunii prin voința unică a dictatorului decurg principalele răspunderi, cari au dus România la dezastru, fie că ele au provenit din convingerea reală sau subsidiată a prozeliților regimului, produsul unui orgoliu monstruos sau al unei ambiții personale fără limite.

Să nu scăpăm din vedere un singur moment această constatare fundamentală: MARII VINOVAȚI SUNT VINOVAȚII CEI MARI. Marile răspunderi sunt în primul rând ale celor cari au condus, nu ale celor conduși. Crimele lor au fost crime contra națiunii, contra colectivității întregi. Crimele lor au servit celorlalți drept exemplu, drept acoperire, drept justificare, drept circumstanță atenuantă.

In felul acesta, în plina lumină a scenei răspunderilor și sancțiunilor, trebue să figureze în rândul întâiu cei cari s'au făcut vinovați de crima politică a introducerii regimului dictatorial, care a fost la origina schimbării politicei noastre externe și a mutilării noastre teritoriale și cei vinovați de înaltă trădare, pentrucă, în interesul înscăunării lor permanente, la putere, în serviciul unei ideologii nefaste și de conivență cu puteri străine, după ce au consimțit la schimbarea frontierelor și au justificat-o, au deschis porțile țării ocupației germane, au făcut din soldații români mercenarii hitlerismului și au vândut sângele românesc în schimbul menținerii lor la putere și a gloriei lor politice și militare personale.

Negociatorii dela Viena acceptând un arbitraj, care nu le-a fost cerut și consimțind la semnarea unei sentințe, care n'a fost discutată și un Antonescu, vărsându-și sufletul, în închisoarea dela Bistrița, în schimbul numirii lui drept conducător al țării, sunt exemple tipice ale acestei categorii de crime.

Legile rasiale și aplicarea lor implică și ele răspunderi și sancțiuni necruțătoare. Produse ale unei ideologii străine de poporul românesc și aplicate de multe ori cu o brutalitate sadică, ele trebue cercetate cu o atenție vigilentă și pedepsiți cu sancțiuni nemiloase, toți cei vinovați de instituirea sau de executarea lor. O asemenea pată trebue ștearsă pentru totdeauna de pe fruntea poporului român, prin pedepsirea exemplară a tuturor vinovaților, mari sau mici.

Criminalii de războiu—la rândul lor — vor fi urmăriți de instanțele internaționale instituite în acest scop, conform hotărîrilor dela Londra. Guvernul român va contribui la această operă de epurație morală internațională, anchetând pe vinovați și semnalându-i instanțelor în drept cu toate dosarele ororilor lor. Ferocitatea lor trebue divulgată oricât ar fi de greu de descoperit, iar ordinele [illegible] pot constitui circumstanțe atenuante, căci orice om normal trebue să găsească în conștiința lui rectitudinea morală spre a deosebi o crimă de o acțiune militară licită, și cine nu o are este un criminal născut, care trebue exclus din colectivitatea omenească. Această considerație se aplică deopotrivă acelora, cari s'au făcut vinovați de asemenea crime în domeniul politic, în serviciul regimurilor dictatoriale, unde suprimarea unei vieți le-a putut părea acoperită de ideologia politică sau de rațiunea de Stat. Nu este nici o deosebire între crima de acest fel și crima de drept comun.

In fine cei cari la adăpostul lipsei de control caracteristic dictaturilor și în credința permanenței atotputerniciei lor au considerat patrimoniul Statului ca patrimoniul lor personal, vor trebui să primească osânda grea a delapidatorilor banului public. Scandaluri răsunătoare sunt de patru ani în memoria tuturor. Banul muncit cu trudă al săracului, banul stors prin șantaj întreprinderilor, b a c ș i ș u l primit pentru intervenții profitabile, miliardele smulse evreilor terorizați în munca lor și în existența lor și a copiilor, totul trebue cercetat până la ultima centimă în proveniența și în întrebuințarea lui și toți cei vinovați de fraudă, de delapidare sau chiar numai de ușurință și neprevedere — oricât ar fi fost de sus — trebue sancționați fără îndurare pentru exemplul posterității.

Aproape totalitatea delictelor și crimelor comise de regimurile dictatoriale românești se încadrează în prevederile codului penal și ale legilor în vigoare.

In afară de sancțiunile politice, care pot consta în privațiunea permanentă de orice drepturi politice pentru cei vinovați, aplicarea sancțiunilor trebue să fie opera judecătorului, a unui judecător scos de sub regimul arbitrarului politic și repus printr'o selecțiune severă și prin garanția inamovibilității efective, în plenitudinea conștiinței lui, a drepturilor și îndatoririlor lui.

Poporul român nu dorește răsbunări personale sau vindicte politice. Setos de dreptate, el vrea dreptate. El vrea stabilirea răspunderilor reale și sancțiuni aspre și efective. Aplicarea lor este o problemă de înaltă moralitate. Orice guvern trebue să înțeleagă că orice toleranță pentru vinovățiile capitale ale regimurilor de dictatură ar fi nu numai o dovadă de slăbiciune, ci și un îndemn la recidivă. Fără revizuirea moralei publice a trecutului, fără crearea unui început o viață nouă. Condamnările fără șovăire a celor vinovați de crime politice, de crime de răsboiu și de jaf în patrimoniul public esté o condiție elementară a tuturor reformelor de mâine. Dacă nu dă o nouă temelie morală vieții ei de Stat, România se condamnă la moarte.

SE REVINE LA CONSTITUȚIA DIN 1923

TEXTUL DECRETULUI REGAL

Majestatea Sa Regele Mihai I a dat următorul înalt decret:

MIHAI I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României, la toți de față și viitor sănătate,

— Văzând jurnalul Consiliului de miniștri No. 560 din 30 August 1944, am decretat și decretăm:

ART. I. — Drepturile românilor sunt cele recunoscute de Constituția din 1866 cu modificările ce ulterior l-au fost aduse și de Constituția din 29 Martie 1923.

ART. II. — Sub rezerva celor cuprinse în art. 3 și 4, puterile Statului se vor exercita după regulile asezate în Constituția din 29 Martie 1923.

ART. III. — Un decret dat în urma hotărîrii Consiliului de miniștri, va organiza Reprezentanța Națională. Până la organizarea Reprezentanții Naționale, puterea legislativă se exercită de către Rege la propunerea Consiliului de miniștri.

ART. IV. — O lege specială va statornici condițiunile în care magistrații sunt inamovibili. Juriul rămâne desființat.

ART. V. — Sunt și rămân abrogate, decretul regal No. 3053 din 5 Sept. 1940, publicat în Monit. Oficial No. 205 din 5 Sept. 1940; decretul regal No. 3067 din 6 Sept. 1940 publicat în Monit. Oficial No. 206 din 6 Sept. 1940; și decretul regal No. 3072 din 7 Sept. 1940, publicat în Monit. Oficial No. 208 din 8 Sept. 1940, toate referitoare la învestirea Președintelui de Consiliu cu depline puteri și fixarea prerogativelor regale.

Dat în București la 31 August 1944.

MIHAI I R.

CE MONEDE CIRCULĂ PE TERITORIUL ȚĂRII

Dispozițiile comandamentului armatelor sovietice din București

Potrivit dispoziției comandamentului trupelor sovietice, pe teritoriul României circulă următoarele monede:

1) Rubla sovietică.

2) Leul comandamentului militar al trupelor sovietice.

3) Leul românesc.

Se stabilește următorul curs al monedei:

1 rublă sovetică=100 lei românești.

1 leu al comandamentului militar al trupelor sovietice=5 lei românești.

Monedele arătate mai sus urmează a fi primite pe întregul teritoriu al României, atât la instituțiile publice, cât și la cele particulare.

Trupele aliate înaintează în Belgia

Londra, 3 (Rador). — Corespondentul special al agenției „Reuter" pe lângă armata întâia din Franța anunță că forțele blindate și infanteria generalului Hodges înaintează în adâncime în Belgia, după ce au trecut frontiera la Maubeuge. Ele au ajuns la Tournai, care se află la 43 mile de Bruxelles.

Vârfurile de atac ale infanteriei americane au trecut frontiera germană și spre linia Siegfrid.

❖

Londra, 3 (Rador). — Ministerul aerului comunică oficial că vasele germane, care părăsiseră noaptea trecută porturile franceze pentru a se adăposti în porturile belgiene, au fost neîncetat atacate și hărțuite de aviația aliată.

Grupate în convoaie escortate de [illegible] germane erau de mărimi diferite, de la cel mai mare până la cel mai mic. Ele navigau cu viteză redusă, fiind supraîncărcate.

❖

Alger, 3 (Rador). — Postul de radio „națiunile unite" a anunțat astăzi că trupele americane au străbătut mai mult de jumătate din Belgia.

Trupele armatei întâia americane au trecut prin Charleroi și Namur și înaintează spre frontiera a [illegible] organizată.

EVACUAREA REGIUNEI LINIEI MAGINOT

Londra, 3 (Rador). — *Agenția germană „Transocean" a anunțat astănoapte că populația din Lorena a început să evacueze regiunea liniei Maginot.*

GUVERNUL BAGRIANOFF A DEMISIONAT

Londra, 3 (Rador). — **Radio Sofia a difuzat astănoapte o declarație a d-lui Bagrianoff, primul ministru demisionat al Bulgariei care a spus:**

„Bulgarii au fost târîți în războiul fără voia lor.

Ca rezultat al nouei situații ce s'a creiat în Balcani, dificultățile interne ce exsitau mai de mult au crescut. Aceste dificultăți trebue înlăturate, pentru binele națiunii bulgare. Guvernul, care își menține această părere, a demisionat".

FINLANDA A HOTĂRÂT

SĂ RUPĂ RELAȚIILE DIPLOMATICE CU GERMANIA

Stockholm, 3 (Rador). — **Corespondentul agenției „Reuter" află din izvor demn de încredere că guvernul și Parlamentul finlandez au hotărît să rupă relațiile diplomatice cu Germania.**

La ultima oră: Declarațiile primului ministru al Finlandei

CHEMAREA BLOCULUI NAȚIONAL - DEMOCRATIC

Pentru marea adunare organizată de Blocul Național Democratic în ziua de 6 Septembrie, ora 8 dim., în Piața Palatului Regal, blocul a lansat următoarea chemare:

ROMANI,

Anii de dictatură sângeroasă a bandei Antoneștilor și a celorlalți trădători au dus patria noastră la marginea prăpastiei. Sute de mii de flăcăi și-au găsit moartea într'un războiu care nu era al țării, într'un războiu în interesul fascismului. Ruina și desnădejdea au domnit peste tot. Fiii cei mai buni ai patriei au fost prigoniți, vârîți în lagăre și temnițe.

Pentru a salva patria și a elibera poporul, pentru a-l uni cu aliații săi firești — Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii — cele patru partide democratice ale țării: național - liberal, național-țărănesc, comunist și social-democrat, au alcătuit Blocul Național Democratic.

Blocul Național Democratic, prin actul istoric dela 23 August 1944, a dat actualul guvern al țării, cu înțelegerea adânc patriotică și curagioasă a M. S. Regelui Mihai I-iu.

ROMANI!

Prin nimicirea forțelor armatelor germano-naziste de către vitieza armată sovietică și aliații ei, ni s'a înlesnit zdrobirea dominației hitleriste din țară și instaurarea noului regim democratic.

ROMANI!

Veniți cu toții la marea adunare populară ce va avea loc în ziua de 6 SEPTEMBRIE, ora 8 dim., în Piața Palatului Regal, unde vor lua cuvântul reprezentanții Blocului Democratic, pentru a manifesta:

— Devotamentul față de Regele nostru democratic și înțelegător al nevoilor neamului, M. S. Mihai I.

— Solidaritatea cu marii noștri aliați.

— Voința și hotărîrea noastră pentru eliberarea Ardealului de sub stăpânirea Ungariei hitleriste.

— Continuarea luptei și mai înverșunate contra rămășițelor fasciste din țară.

— Prietenia sinceră și deschisă față de armata roșie și față de armatele anglo-americane, precum și a celorlalte națiuni unite, cari asigură liniștea și libertatea popoarelor.

Ofițeri, subofițeri, soldați, țara cere din partea voastră să duceți războiul până la capăt, alături de armatele aliate, până la completa nimicire a cotropitorilor hitleriști și unguri fascisti.

Trăiască M. S. Regele Mihai I-iu.

Trăiască Armata Română.

Trăiască Armata Roșie.

Trăiască Armatele Aliate.

Trăiască Blocul Național-Democrat.

Voluntari ardeleni spre front

Primul batalion de voluntari ardeleni, care poartă numele „Iuliu Maniu", având în frunte pe fruntașii vieții publice ardelene din Capitală, se îndreaptă spre gară de unde vor porni pe front.

(Citiți reportajul în pag. IV-a)

In Ardeal, trupele române continuă să câștige teren în regiunile Sf. Gheorghe și la est de Baraolt

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 3 SEPTEMBRIE 1944

Acțiunea trupelor noastre contra navelor germane în retragere spre Dunărea superioară s'a continuat, respingându-se prin foc trei vase inamice în fața Baziașului și capturându-se trei șlepuri lângă Calafat.

In Ardeal, trupele române, respingând rezistențele trupelor germano-maghiare, au continuat să câștige teren în regiunile Sf. Gheorghe și la est de Baraolt.

SE VA ȘTI ADEVĂRUL

SOSIREA ZIARIȘTILOR STRĂINI

De câteva zile au sosit în Capitală numeroși ziariști străini, în majoritate sovietici, englezi și americani veniți pe calea aerului din Istanbul. Mulți dintre dânșii sunt „vechi bucureșteni" întrucât până la intrarea României în război au reprezentat în Capitala noastră ziarele și agențiile lor respective.

„Universul" le adresează tuturor urarea de bun sosit și un sincer și colegial salut.

Ani de zile, opinia publică străină a fost lipsită de o informație justă asupra realităților din România și asupra adevăratelor sentimente românești. Singurele știri ce porneau din această țară, în timpul calvarului ei, erau cele germane sau cele tolerate de gestapoul german. S'a putut crea astfel, în țările străine, o părere cu totul falsificată asupra sentimentelor și credințelor poporului român, făcându-se să se creadă, în ciuda realității, că în România exista un acord între opinia publică și guvernul trecut și că politica acestuia avea asentimentul poporului român. Orice încercare, cât de modestă, de a spune adevărul era imediat sever sancționată și astfel glasul adevărului nu putea străbate frontiera românească.

Prezența ziariștilor străini printre noi și în deosebi a celor englezi și americani va fi pentru ei și deci pentru întreaga opinie publică străină, prilejul de a răspândi adevărul înăbușit până acum și de a arăta străinilor nu numai cari au fost și sunt adevăratele sentimente românești, ci și cât de nedrepte erau unele acuzațiuni ce se aduceau națiunei române și fruntașilor ei politici în imposibilitate categorică de a reacționa împotriva unei dictaturi ale cărei arme, cenzura și închisoarea, erau principii și mijloace de guvernământ.

Confrații străini, prezenți azi printre noi, vor afla cât a suferit acest popor tărît, în contra voinței, sentimentelor și convingerilor, într'o politică nefastă, se vor convinge de imposibilitatea în care s'au găsit oamenii politici, adversari hotăriți ai regimului hitlerist, de a face mai mult de cât au făcut, iar acei dintre confrați englezi și americani, cari în ziua când au fost obligați să ne părăsească au fost adânc surprinși că România a putut fi impinsă în rândurile puterilor fascisto-hitleriste. Vor avea acum prilejul să vadă că sentimentul unanim al poporului român era cu totul altul, că surprinderea lor era și a poporului român și de îndată ce prin curajul admirabil al Regelui Mihai lanțurile au putut fi rupte, întreaga suflare românească, cu armata în frunte, a fost alături de Suveran. Aceasta este realitatea.

Dar confrații străini au avut acum prilejul să mai constate admirabilul spirit de disciplină al poporului român. Am trecut prin momente tragice. Cea mai mică șovăire, cea mai mică dezordine ar fi putut fi dezastruoasă. Pretutindeni populația și-a păstrat calmul și a sprijinit acțiunea M. S. Regelui, a noului guvern și a oștirei. Dar în deosebi populația Capitalei a dat o minunată pildă de seriozitate și de disciplină în tot timpul acelor zile când trupele române, singure, au făcut față trupelor germane care, urmăreau să pue stăpânire pe Capitala României. Terorizată sub un bombardament sălbatec și continuu, populația Capitalei și-a păstrat sângele rece și încrezătoare în trupele românești, nicio clipă nu s'a îndoit că victoria va fi a noastră și Capitala salvată. Și așa a fost. Aceste adevăruri confrații străini le-au putut verifica prin prezența lor aci imediat după înfrângerea rezistenței germane și el vor servi cauza dreptății aducându-le, cu cea mai strictă nepărtinire, la cunoștința opiniei publice mondiale.

Adresând deci salutul nostru cordial și colegial confraților străini, sosiți la noi în aceste momente încă atât de grele pentru țara noastră, ne exprimăm și satisfacția că, în fine, se vor putea cunoaște peste hotarele țărei adevărul și realitatea despre România.

PATRU ANI DE PRIGOANĂ UNGUREASCĂ IN ARDEALUL DE NORD

UN REPORTAJ DOCUMENTAR

de VASILE NETEA

Pronunțarea și aplicarea arbitrajului dela Viena echivalează în istoria românilor din Transilvania de Nord cu reînvierea unei epoci de prigoană și teroare cum nu s'a mai înregistrat dela represiunile sângeroase din anii 1784 și 1848.

Intr'adevăr, numai atunci, în toiul sau în urma mișcărilor revoluționare deslănțuite de Horia și de Avram Iancu, schingiuirea și omorîrea românilor, de multe ori fără nicio judecată, erau lucruri de fiecare zi, tot așa cum devastarea bunurilor particulare se comitea fără nicio rezervă.

Pronunțarea arbitrajului dela Viena a constituit astfel un adevărat semnal pentru ca ura milenară a maghiarilor să deslănțuiască prigoana cea mai crâncenă împotriva elementului românesc din Transilvania de Nord.

Două sunt fazele sub care se pot urmări aspectele acestor fioroase atrocități:

FAZA OCUPARII ȘI ADMINISTRAȚIEI MILITARE

(1 Septembrie—3 Noembrie 1940)

1. Imediat după cunoașterea sentinței dela Viena, fără a ține seamă de convenția stabilită pentru ocuparea treptată a teritoriului cedat, trupele maghiare au atacat diferite pichete de grăniceri români din regiunile Oradea, Satu Mare și Sighet, producând victime printre ofițeri și ostași și ocupând cu forța unele comune: Camara, Sighet, Doroit, Atea, Peleș, Cheresig, etc.

2. Incălcările și violările de frontieră s'au ținut lanț, în acelaș mod provocator și sângeros, și după ce armata română s'a retras pe liniile fixate de sentința arbitrajului, pichetele Tunel, Apața, Gheorgheni, Bica, Mercheașa, Jimbor, etc., fiind atacate cu focuri de armă.

LA IP AU FOST OMORÎȚI 155 DE ROMÂNI

3. Dela întâiul contact cu populația românească reintrată sub puterea lor, ungurii au înțeles să se comporte în spiritul celei mai cumplite dușmănii, săvârșind o nesfârșită serie de schingiuiri și de omoruri.

In comuna IP (Sălaj), au fost asasinate astfel în seara de 13 Septembrie 1940, 155 de persoane printre care se aflau și 34 copii sub 16 ani; în comuna Trăsnea (Sălaj) au fost executați 120 de români.

4. In mod special au fost urmăriți și terorizați intelectualii: preoții, învățătorii, fruntașii satelor, foștii voluntari din războiul trecut, cu un cuvânt toți cetățenii cu bune și cunoscute sentimente românești.

Prigoana s'a deslănțuit cu aceiași violență asupra întregului teritoriu ocupat, maximum de teroare înregistrându-se în centrele cu majoritate ungurească.

Până la 23 Septembrie 1940 au fost comise astfel 411 omoruri, 361 schingiuiri și maltratări, iar între 1—12 Octombrie 662 de omoruri și 926 de schingiuiri și maltratări.

BISERICI PROFANATE

Pe lângă bunurile particulare, a căror devastare și jefuire n'a cunoscut margini, au fost profanate și incendiate chiar și sfintele biserici: *Cololău* (Trei-Scaune), *Mihăileni-Frumoasa* (Ciuc), *Sălard* (Bihor), *Pănet* (Mureș), *Borsec* (Mureș), *Bistra Mare* (Mureș), *Sânmartin* (Odorhei), *Biberțeni* (Odorhei), *Merești* (Odorhei), *Crăciunel* (Odorhei), *Căpeni* (Trei-Scaune), *Borșineul Mare* (Ciuc), *Ditrău* (Ciuc).

Toate masacrele s'au făcut cu asentimentul autorităților maghiare, atât prin elementele din rândurile armatei cât și prin membrii organizațiilor: *Garda zdrențăroșilor* (Rongyos garda), *Foștii luptători* (Front Harcosak) și *Levente*.

Arestările, întemnițările și internările în lagăre s'au ținut lanț în toată această perioadă.

EXPULZARILE

5. Scopul acestei prigoane a fost de a intimida populația românească din teritoriul cedat și de a determina pe câți mai mulți români să părăsească Transilvania de Nord, refugiindu-se în România. Cei cari n'au cedat în fața brutalităților au fost expulzați în mod direct (cazul I. P. S. Episcop Popovici de la Oradea care a fost ridicat odată cu alți 350 de români și, închiși în vagoane de marfă, au fost trecuți peste frontieră în ziua de 4 Octombrie 1940).

(Continuare in pag. 2-a)

APĂRĂTORII CULTURII

Timp de cinci ani, striviți sub tăvălugul războiului, oamenii au încercat să trăiască agățându-se de noțiuni. Cuvintele căpătau gravitatea simbolului, iluziile se adăposteau sub scutul sonor al lozincelor; idealul unora și altora, — reversabil — părea concretizat în formule politice. Unii mureau pentru libertate, alții se lăsau târâți în războiu în numele libertății. Cu toții și pentru fiecare în parte, căutau să salveze ceeace era mai prețios decât viața: adevărul, dar și adevărul — devenit pentru unii minciună, părea altora imperativ. Adevărat de fapt n'a fost decât războiul. Acei care-l deslănțuiseră afirmau totuși că e necesar în vederea instaurării unei lumi noui, mai civilizate, mai drepte. Cuvintele sunau sincer. Mulți s'au lăsat convinși. Presa nazistă, făcea, în fiecare zi, elogiul culturii germane, vestita „Kultur", pomenea și de civilizație și de spiritul științific german, cu toate că sute de mii de oameni nevinovați mureau în vagoane cu carbid, dovedind lumii întregi temeinicia teoriilor rasiste, iar alții lihniți de foame, terorizați, schingiuiți, deportați în numele spațiului vital, mureau fără teorii și foarte necivilizați în Polonia, în Cehoslovacia, în Ucraina, în Franța. Ceeace era impresionant însă era numai comunicatul Marelui Cartier general a sinistrului Hitler, care vestea, zilnic, lumii întregi, ororile săvârșite de aliați. Se părea că piloții americani țineau de preferință bisericile, spitalele, școlile și operele de artă, neglijând fabricile de armament sau uzinele de carburanți. Nemții, ei, erau cavaleri, se rătrăgeau din Roma pentru a evita distrugerea Cetății Eterne, apărau Florența, bombardând palatul Uffizzilor, nu se puteau despărți de Paris fără a

(Continuare in pag. 2-a)